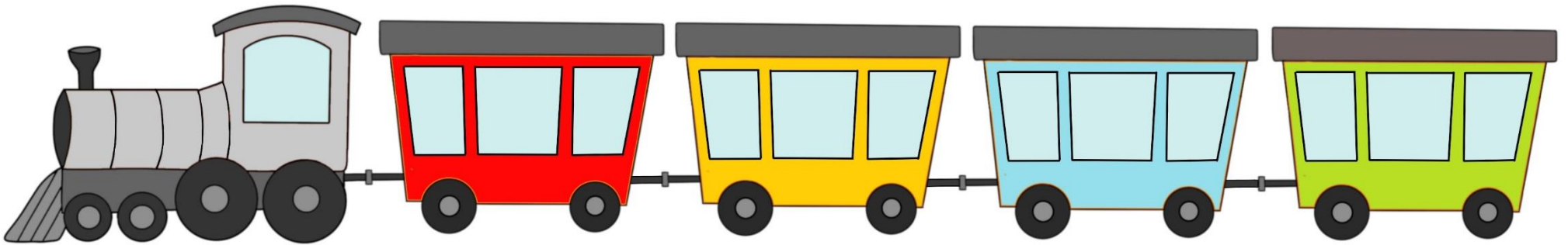

Kouvolan kaupunki Joustava esi- ja alkuopetus

Arviointijunien kriteeristöt

Äidinkieli / Kielen rikas maailma – Lukeminen

TAVOITE	KOHTALAINEN (yksi ikkuna väritetty)	HYVÄ (kaksi ikkunaa väritetty)	ERINOMAINEN (kolme ikkunaa väritetty)
1. Osaan tavuttaa erimittaisia sanoja.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa tavuttaa lyhyitä sanoja.	Lapsi osaa tavuttaa pitkiä sanoja.
2. Osaan tunnistaa ja nimetä suuraakkoset.	Lapsi osaa osan suuraakkosista.	Lapsi osaa kaikki kotimaiset suuraakkoset.	Lapsi osaa kaikki suuraakkoset.
3. Osaan kirjain-äännevastaavuuden.	Lapsi osaa osan kirjain-äännevastaavuuksista.	Lapsi osaa kotimaisten aakkosten kirjain-äännevastaavuuden.	Lapsi osaa kaikkien aakkosten kirjain-äännevastaavuuden.
4. Osaan nimetä alku- ja loppuäänteet.	Lapsi osaa osan alku- ja loppuäänteistä.	Lapsi osaa vokaalit ja soinnilliset konsonantit.	Lapsi osaa kaikki vokaalit ja konsonantit.
5. Osaan tunnistaa ja nimetä pienaakkoset.	Lapsi osaa osan pienaakkosista.	Lapsi osaa kotimaiset pienaakkoset.	Lapsi osaa kaikki pienaakkoset.
6. Osaan lukea tavuja.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa lukea 2- ja 3-kirjaimiset tavut.	Lapsi osaa lukea 4-kirjaimiset tavut.
7. Osaan lukea sanoja.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa lukea 2-tavuisia sanoja.	Lapsi osaa lukea sujuvasti pitkiä sanoja, myös epäsanuja.
8. Osaan lukea virkkeitä.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa lukea virkkeen melko sujuvasti.	Lapsi osaa lukea virkkeen sujuvasti.
9. Osaan lukea lyhyitä tekstejä.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa lukea melko sujuvasti.	Lapsi osaa lukea sujuvasti.
10. Osaan lukea kokonaisia kirjoja.	Lapsi lukee vähätekstisiä kuvakirjoja.	Lapsi osaa lukea helppolukuisia kirjoja.	Lapsi osaa lukea pidempiä kirjoja sujuvasti ja keskittyneesti. Lukuharrastus on herännyt.

11. Ymmärrän ja muistan lukemani.	Lapsi osaa lukea ja harjoittelee kertomaan tekstin sisällöstä.	Lapsi ymmärtää lukemaansa ja osaa kertoa tekstin sisällöstä.	Lapsi osaa tehdä päätelmiä lukemastaan. Osaa kertoa omin sanoin lukemansa tekstin.
12. Löydän lukemastani tarvittavia tietoja.	Lapsi harjoittelee vastaamista tekstin sisällöstä esitettyihin kysymyksiin.	Lapsi osaa vastata osaan tekstin sisällöstä esitettyihin kysymyksiin.	Lapsi osaa vastata tekstin sisällöstä esitettyihin kysymyksiin.
13. Osaan valita itselleni sopivaa luettavaa ja keskittyä valitsemaani tekstiin.	Lapsi harjoittelee sopivan tekstin löytämistä sekä valitun tekstin äärelle asettumista.	Lapsi tarvitsee apua sopivan luettavan löytämiseen, mutta jaksaa keskittyä valitun tekstin äärelle.	Lapsi löytää itse sopivaa luettavaa ja jaksaa keskittyä valitsemansa tekstin äärelle.
14. Osaan monilukutaitoja.	Lapsi harjoittelee erilaisten tekstityyppien tunnistamista ja lukemista.	Lapsi tunnistaa ja lukee osan erilaisista tekstityypeistä.	Lapsi tunnistaa ja lukee erilaisia tekstityyppejä, myös kuvaa ja ääntä.
15. Ymmärrän harjoittelun merkityksen lukutaidon oppimisessa.	Lapsi ei ole motivoitunut harjoittelemaan lukutaitoja.	Lapsi harjoittelee lukutaitojaan ohjatusti.	Lapsi ymmärtää oman työnsä merkityksen lukutaidon harjoittelussa ja kehittämisessä ja haluaa kehittää itseään.

Äidinkieli / Kielen rikas maailma – Kirjoittaminen

TAVOITE	KOHTALAINEN (yksi ikkuna väritetty)	HYVÄ (kaksi ikkunaa väritetty)	ERINOMAINEN (kolme ikkunaa väritetty)
1. Osaan hahmottaa tilaa ja suuntia.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi hahmottaa tilan ja suunnan useimmiten.	Lapsi hahmottaa tilan ja suunnan lähes aina.
2. Osaan kirjoittaa oman nimeni.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa useimmiten kirjoittaa nimensä.	Lapsi osaa kirjoittaa nimensä.
3. Osaan tarkoituksenmukaisen kynäotteen.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa melkein oikean kynäotteen.	Lapsi osaa oikean kynäotteen.
4. Osaan kirjainmuodot.	Lapsi harjoittelee.	Lapsen kirjainmuodot ovat luettavia.	Lapsi osaa mallin mukaiset kirjainmuodot.
5. Osaan kirjoittaa tavuja.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa kirjoittaa kaksikirjaimisia tavuja.	Lapsi osaa kirjoittaa kolmi- ja nelikirjaimisia tavuja.
6. Osaan kirjoittaa sanoja.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa kirjoittaa suurimman osan sanoista oikein.	Lapsi osaa kirjoittaa sanat pääsääntöisesti oikein.
7. Osaan kirjoittaa sanoja tavuittain.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa kirjoittaa sanoja tavuittain useimmiten oikein.	Lapsi osaa kirjoittaa sanoja tavuittain pääsääntöisesti oikein.
8. Kirjoitan oikein äng-äänteen	Lapsi harjoittelee.	Lapsi tunnistaa äng-äänteen ja osaa kirjoittaa sen useimmiten oikein.	Lapsi osaa kirjoittaa äng-äänteen pääsääntöisesti oikein.
9. Osaan kirjoittaa kokonaisia virkkeitä.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa kirjoittaa lyhyitä virkkeitä useimmiten oikein.	Lapsi osaa kirjoittaa lyhyitä virkkeitä oikein.

10. Osaan käyttää virkkeissä isoa alkukirjainta ja sopivaa lopetusmerkkiä.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa käyttää virkkeissä isoa alkukirjainta ja sopivaa lopetusmerkkiä useimmiten.	Lapsi osaa käyttää virkkeissä isoa alkukirjainta ja sopivaa lopetusmerkkiä pääsääntöisesti.
11. Osaan kirjoittaa lyhyitä juonellisia tarinoita.	Lapsi harjoittelee.	Lapsen tarinassa on alku, tapahtuma ja loppu.	Lapsen tarinassa on alku, tapahtuma ja loppu. Kerronta on sujuvaa.
12. Osaan kirjoittaa pieniä tietotekstejä.	Lapsi harjoittelee.	Lapsen tekstissä on tietotekstin piirteitä, mutta teksti ei ole loogisesti jäsennelty.	Lapsen osaa kirjoittaa johdonmukaisen pienen tietotekstin.
13. Osaan käyttää sanavälejä.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi käyttää sanavälejä useimmiten.	Lapsi käyttää sanavälejä.
14. Osaan käyttää isoja kirjaimia erisnimen kohdalla.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi käyttää isoa alkukirjainta useimmiten.	Lapsi käyttää isoa alkukirjainta säännöllisesti.
15. Osaan kirjoittaa yhdyssanoja.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi tunnistaa yhdyssanat ja osaa kirjoittaa ne yhteen useimmiten.	Lapsi osaa kirjoittaa yhdyssanat oikein pääsääntöisesti.
16. Osaan toimia erilaisilla tieto- ja viestintätekniiikan laitteilla sekä näppäintaitoja.	Lapsi harjoittelee.	Lapsi osaa toimia tieto- ja viestintätekniiikan laitteilla useimmiten.	Lapsi osaa toimia tieto- ja viestintätekniiikan laitteilla tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Matematiikka / Tutkin ja toimin ympäristössäni

TAVOITE:	KOHTALAINEN (yksi ikkuna väritetty)	HYVÄ (kaksi ikkunaa väritetty)	ERINOMAINEN (kolme ikkunaa väritetty)
AJATTELUN TAIDOT			
1. Lapsi osaa vertailla, luokitella ja sarjoittaa konkreettisin välinein	Lapsi osaa vertailla (enemmän, vähemmän, yhtä monta).	Lapsi osaa luokitella.	Lapsi osaa sarjoittaa
LUVUT JA LASKUTOIMITUKSET			
2. Lapsi ymmärtää yksi yhteen – vastaavuuden (Lasketaan esineitä koskettamalla yksitellen ja sanomalla ääneen)	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsen taito vaihtelee	Lapsen laskiessa lukusana ja laskettava kulkevat samassa rytmissä.
3. Lapsi ymmärtää lukumäärän säilyvyyden	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa sanoa epäröiden, pysyykö lukumäärä samana vai ei.	Lapsi osaa sanoa varmasti ja osaa perustella, miksi lukumäärä pysyy samana.
4. Lapsi hahmottaa lukumääriä erikseen laskematta lukualueella 0-10 (välineinä nopat, sormet, pistekortit)	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa nimetä suurimman osan (esim. 1-6) lukumääristä (noppa)	Lapsi osaa vaivattomasti nimetä lukumäärän pistekorteista/sormista.
5. Lapsi osaa lukukäsitteen 0-10	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa osittain lukumäärät, lukusanat ja numerosymbolit sekä niiden väliset yhteydet.	Lapsi osaa kaikki lukumäärät, lukusanat ja numerosymbolit sekä niiden väliset yhteydet.

6. Lapsi hallitsee lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden (0-20)	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa osittain lukumääriä, lukusanoja ja numerosymboleja sekä niiden välisiä yhteyksiä.	Lapsi osaa kaikki lukumäärät, lukusanat ja numerosymbolit sekä niiden väliset yhteydet.
7. Lapsi hallitsee lukujonon 0-20	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa osittain lukujonon eteenpäin ja taaksepäin (0-20).	Lapsi osaa sujuvasti lukujonon eteenpäin ja taaksepäin (0-20) sekä mistä tahansa luvusta aloittaen eteenpäin ja taaksepäin. Lisäksi lapsi osaa luetella lukujonoja hyppien eri tavoin esim. 17, 15, 13.
8. Lapsi osaa asettaa luvut kasvavaan ja pienenevään järjestykseen lukualueella 0-20	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa laittaa numerokortit järjestykseen ja osaa ilmaista lukujen suuruussuhteita sanallisesti.	Lapsi osaa käyttää vertailumerkkejä (> = <) lukujen kanssa.
9. Lapsi osaa hajotelmat lukualueella 2-5	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsella on osittaiset hajotelmat luvuista 6-9.	Lapsella on automatisoituneet hajotelmataidot kaikista luvuista 2-5.
10. Lapsi osaa hajotelmat lukualueella 6-9	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsella on osittaiset hajotelmat luvuista 6-9.	Lapsella on automatisoituneet hajotelmataidot kaikista luvuista 6-9.
11. Lapsi osaa kymmenhajotelmat ja kymmeneen täydentämisen	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa osittain kymmenhajotelmat ja kymmenen täydentämisen.	Lapsella on automatisoituneet kymmenhajotelmataidot.
12. Lapsi ymmärtää yhteen- ja vähennyslaskun yhteyden	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa tehdä yhteen- ja vähennyslaskuja samasta määrästä ja käyttää tässä apuna konkreettisia välineitä (esim. palikoita).	Lapsi ymmärtää, että vähennyslaskun voi tarkistaa "peruuttamalla" yhteenlaskuksi tai päinvastoin. (esim. $5-2=3$ koska $3+2=5$)
13. Lapsi osaa piirtää kuvan sanallisesta tehtävästä ja keksiä omia laskutarinoita.	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa jommankumman taidon.	Lapsi osaa piirtää kuvan sanallisesta tehtävästä ja keksii itse omia laskutarinoita.

14. Lapsi osaa muuttaa laskutarinat matematiikan kielelle.	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa useimmiten tehdä sanallisesta tehtävästä laskun.	Lapsi osaa tehdä sanallisesta tehtävästä laskun.
15. Lapsi hallitsee laskutoimitukset lukualueella 0-20 ilman kymmenylitystä	Lapsi harjoittelee apuvälinein.	Lapsi osaa laskea laskutoimitukset.	Lapsen taito on automatisoitunut ja hän osaa laskea laskutoimitukset sujuvasti, nopeasti ja ilman apuvälineitä.
16. Lapsi osaa kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa 0-20	Lapsi harjoittelee apuvälinein.	Lapsi osaa jonkun kymmenylityksen laskustrategioista sekä osaa laskea laskutoimitukset.	Lapsen taito on automatisoitunut ja hän osaa laskea laskutoimitukset sujuvasti, nopeasti ja ilman apuvälineitä.
17. Lapsi osaa päässä laskuja lukualueella 0-20	Lapsi harjoittelee apuvälinein.	Lapsi osaa osittain laskea laskutoimitukset.	Lapsi osaa laskea laskutoimitukset sujuvasti, nopeasti ja ilman apuvälineitä.
18. Lapsi hallitsee lukujonot alueella 0-100	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa lukujonon eteenpäin ja taaksepäin sekä mistä tahansa luvusta aloittaen eteenpäin ja taaksepäin	Lapsi osaa lukujonon eteenpäin ja taaksepäin sekä mistä tahansa luvusta aloittaen eteenpäin ja taaksepäin. Lisäksi lapsi osaa luetella lukujonoja eri tavoin hyppien esim. 67, 56, 45.
19. Lapsi hallitsee paikkajärjestelmän (ykköset, kymmenet, sadat)	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa paikkajärjestelmän konkreettisia välineitä apuna käyttäen.	Lapsi osaa paikkajärjestelmän (osaa kertoa, kuinka monta ykköstä, kymmentä tai satasta luvussa on).
20. Lapsi osaa vertailla lukuja ja niiden ominaisuuksia	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa taidon osittain.	Lapsi osaa vertailla lukuja ja nimetä lukuja yhdistävän tekijän (pariton/parillinen, yksinumeroinen/kaksinumeroinen, kaikissa kymppien paikalla 1...)

21. Lapsi osaa yhteen- ja vähennyslaskuja lukualueella 0-100.	Lapsi vielä harjoittelee taitoa apuvälinein.	Lapsi osaa laskea laskutoimitukset.	Lapsi osaa laskea laskutoimitukset sujuvasti ja ilman apuvälineitä
22. Lapsi osaa laskea yhteen- ja vähennyslaskuja euroilla.	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa laskea euroilla 20 € asti.	Lapsi osaa laskea sekä euroilla että senteillä sataan euroon asti.
23. Lapsi ymmärtää kertolaskun käsitteen	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi osaa edellä mainittuja asioita osittain.	Lapsi osaa esittää kertolaskun konkreettisilla välineillä, piirtämällä kuvan ja muodostaa siitä laskun.
24. Lapsi ymmärtää kertolaskun vaihdannaisuuden	Lapsi vielä harjoittelee taitoa.	Lapsi ymmärtää, ettei tulo muutu, vaikka tulon tekijöiden paikat vaihtuvat.	Lapsi ymmärtää, ettei tulo muutu, vaikka tulon tekijöiden paikat vaihtuvat. Lisäksi lapsi ymmärtää, että vaihdannaisuudessa laskun merkitys muuttuu.
25. Lapsi osaa kertotaulut 0-5 ja 10	Lapsi harjoittelee kertotauluja apuvälineillä.	Lapsi osaa osittain kertotaulut 0-5 ja 10.	Lapsi osaa sujuvasti kertotaulut 0-5 ja 10. Kertotaulut ovat automatisoituneet.
GEOMETRIA JA MITTAAMINEN			
26. Lapsi osaa kellonajat.	Lapsi osaa tasatunnit.	Lapsi osaa tasatunnit ja puolet tunnit.	Lapsi osaa kaikki kellonajat.
27. Lapsi osaa nimetä ja luokitella kappaleita ja tasokuvioita	Lapsi havaitsee ja osaa nimetä ympäristöstään kappaleita ja tasokuvioita.	Lapsi osaa osittain nimetä ja luokitella kappaleita ja tasokuvioita	Lapsi osaa sujuvasti nimetä ja luokitella kappaleita ja tasokuvioita.
28. Lapsi osaa mitata	Lapsi ymmärtää mittaamisen periaatteen keholla ja eri välineillä.	Lapsi harjoittelee mittaamista mittavälineillä.	Lapsi osaa mitata sujuvasti käyttäen opetettuja mittayksiköitä (mm, cm, m).
29. Lapsi osaa lukea ja laatia taulukoita ja pylväsdiagrammeja	Lapsi osaa aikuisen tuella lukea ja laatia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.	Lapsi osaa osittain aikuisen tuella lukea ja laatia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.	Lapsi osaa tulkita ja laatia yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Koululaisen taidot

TAVOITE:	LAPSI HARJOITTELEE (junan yksi ikkuna väritetty)	LAPSI OSAA USEIMMITEN (junan kaksi ikkunaa väritetty)	LAPSI OSAA PÄÄSÄÄNTÖISESTI (junan kolme ikkunaa väritetty)
1.Lapsi osaa valita itselleen sopivan leikin ja keskittyä siihen	Lapsi tarvitsee aikuisen tukea ja ohjausta löytääkseen itselleen sopivan leikin ja keskittyäkseen siihen.	Lapsi tarvitsee toisinaan aikuisen ohjausta ja toisinaan osaa sen jo itsenäisesti.	Lapsi osaa pääsääntöisesti valita itsenäisesti itselleen sopivan leikin ja keskittyä siihen.
2.Lapsi osaa leikkiä, pelata ja toimia ystävällisesti sekä reilusti	Lapsi vielä harjoittelee toisen huomioonottamista leikeissä, peleissä ja arkipäivän tilanteissa.	Lapsi osaa ottaa muut huomioon aikuisen välittömässä läheisyydessä.	Lapsi osaa pääsääntöisesti leikkiä, pelata ja toimia ystävällisesti kaikissa tilanteissa.
3.Lapsi osaa ja rohkenee kertoa omia ajatuksia ja mielipiteitä	Lapsi ilmaisee mielipiteensä lyhytsanaisesti ja tutussa pienessä ryhmässä tai kahden kesken aikuisen kanssa.	Lapsi rohkeus kertoa omista ajatuksistaan on jo heräilemässä.	Lapsi osaa kertoa mielipiteensä monisanaisesti, avoimesti ja rohkeasti isossakin ryhmässä.
4.Lapsi osaa kuunnella muita	Lapsi ei malta odottaa omaa puheenvuoroaan eikä jaksaa kuunnella, mitä muut vuorollaan puhuvat.	Lapsi osaa olla hiljaa toisten puhuessa, mutta ei välttämättä aina kuuntele, mitä muut ovat sanoneet.	Lapsi keskittyy kuuntelemaan, mitä muillakin on sanottavaa.
5.Lapsi osaan odottaa omaa vuoroa.	Lapsi haluaa tulla heti huomioiduksi. Oman vuoron odottaminen on haastavaa.	Lapsi osaa odottaa lyhyen aikaa omaa vuoroaan.	Lapsi maltaa odottaa vuoroaan, vaikka odotus olisi pitkäkin.
6.Lapsi osaa kuunnella ohjeita ja noudattaa niitä	Lapsi tarvitsee sanallisen ja pilkotun ohjeen sekä aikuisen tuen sen noudattamiseen.	Lapsi osaa itsenäisesti noudattaa lyhyitä ohjeita.	Lapsi osaa noudattaa itsenäisesti moniosaisia ohjeita, jotka ovat sekä sanallisia että kirjallisia.
7.Lapsi osaa keskittyä työskentelyynsä ja antaa toisille työrauhan	Lapsi tarvitsee usein aikuisen tukea ja ohjausta, jotta keskittyminen olennaiseen säilyy. Työrauhan antaminen muille vaatii vielä harjoittelua.	Lapsi osaa keskittyä työskentelyynsä ja antaa toisille työrauhan, kun aikuinen on paikalla.	Lapsi osaa keskittyä työskentelyynsä ja antaa lähes aina työrauhan muille.

8.Lapsi osaa työskennellä sinnikkäästi ja saa valmista aikaan	Lapsi tarvitsee aikuisen kannustusta edetäkseen työssään ja saadakseen työnsä tehtyä valmiiksi.	Lapsi osaa työskennellä sinnikkäästi ilman aikuisen tukea, jos työ on mielekästä ja työ on sopivan mittainen.	Lapsi osaa työskennellä sinnikkäästi pidempikestoistakin työtä.
9.Lapsi osaa työskennellä huolellisesti	Lapsi työskentelee usein kiireellä eikä malta tehdä huolellista työtä.	Lapsen taito työskennellä huolellisesti on vaihtelevaa.	Lapsi osaa aina tehdä työnsä huolellisesti ja kokee huolellisuuden tärkeäksi.
10.Lapsi osaa pyytää ja vastaanottaa apua	Lapsi ei osaa oma-aloitteisesti pyytää apua tai menettää malttinsa, kun apua tarjotaan.	Lapsi osaa vaihtelevasti pyytää apua ja vastaanottaa sitä.	Lapsi osaa pyytää apua aina tarvittaessa.
11.Lapsi osaan huolehtia tarvikkeistaan ja vaatteistaan	Lapsi tarvitsee aikuisen apua tavaroista ja vaatteista huolehtimiseen.	Lapsi tarvitsee toisinaan muistuttelua tarvikkeista ja vaatteista huolehtimiseen.	Lapsi osaa itsenäisesti huolehtia tavaroistaan ja vaatteistaan.
12.Lapsi osaa siivota leikin ja työskentelyn jäljet	Lapsi tarvitsee aikuisen apua leikin ja työskentelyn jälkien siivoamiseen.	Lapsi tarvitsee toisinaan muistuttelua leikin ja työskentelyn jälkien siivoamiseen.	Lapsi osaa siivota itsenäisesti leikkinsä ja työskentelynsä jäljet.
13.Lapsi osaa noudattaa yhteisiä sääntöjä	Lapselta unohtuvat usein yhdessä sovitut säännöt.	Lapsi osaa noudattaa yhteisiä sääntöjä vaihtelevasti.	Lapsi osaa noudattaa yhteisiä sääntöjä lähes aina.
14. Lapsi osaa tehdä yhteistyötä	Lapsi osaa tehdä yhteistyötä aikuisen ohjauksessa.	Lapsi osaa tehdä yhteistyötä itsenäisesti parin kanssa.	Lapsi osaa tehdä yhteistyötä ryhmässä, kuunnellen, joustuen ja auttaen. Lapsi keskittyy yhteistyön tekemiseen itsenäisesti ilman aikuisen valvontaa.
15. Lapsi osaa arvioida itseään	Lapsella ei ole vielä realistista kuvaa omasta toiminnastaan.	Lapsi osaa arvioida konkreettisia ja selkeästi määriteltyjä asioita.	Lapsi osaa laajemmin ja perustellen arvioida omaa työskentelyään.
16. Lapsi osaa arvostaa itseään ja työtään, samoin myös toisia ja heidän työtään.	Lapselle on vielä haastavaa löytää hyvää omista ja muiden töistä.	Lapsi osaa arvostaa omaa ja muiden työtä vielä vaihtelevasti.	Lapsi osaa antaa kannustavaa ja positiivista palautetta muiden töistä. Lapsi osaa iloita omista onnistumisistaan.

Arviointijunien käyttö:

- Tavoitteet käydään läpi myös yhdessä huoltajien kanssa joko yhteisessä palaverissa tai niin, että vihko kulkee lapsen mukana kotiin tutkittavaksi ja allekirjoitettavaksi.
- Vaunujen ikkunoita väreetään tai merkitään esimerkiksi tarroin edistymisen mukaan. Väritymistä ohjaa valmis kriteeristö.
- Kun kaikki ikkunat on väritytty, tavoite on saavutettu.
- Tavoite voi kulkea lapsen mukana useammankin lukuvuoden ajan. Kukin saa edetä omaan tahtiinsa.
- Edistymistä arvioidaan esiopetuksessa vähintään keväällä ja koulun puolella arviointikeskustelun yhteydessä ja keväällä lukuosiarvioinnin yhteydessä. Arviointi käydään läpi yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa.

- Arviointijuna on kunkin lapsen henkilökohtainen oppimissuunnitelma.
- Arviointijunavihkosen kanteen merkitään lapsen nimi ja vuosittain esiopetus/koulu ja lukuusi.
- Lukuvuoden alkaessa jokaiselle lapselle asetetaan omat henkilökohtaiset tavoitteet. Jokaiselle tavoitteelle on oma vaunusa.
- Valinta merkitään päivämääränä vaunun katolla olevaan lippuun.
- Tavoitteiden asettamisen tueksi on vaunujen renkaisiin merkitty viitteellinen luokka-aste 0-2.
- Tavoitteet käydään läpi yhdessä lapsen kanssa.